

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek.

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Nagybeeskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 287. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy hóra ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

Kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Kedd, dec. 15

Ünnepi takarékoság.

— december 15.

Most, hogy a nagy ünnepnapok közelednek, a pénznek erős hullámzását, áramlását lehet tapasztalni. Ilyenkor megindul a pénz, vándorol, gurul egyik helyről a másikra, egyik kézről a másikba szegények és gazdagok körében egyaránt.

Az ünnepi hangulatban szülők, rokonok, jóbarátok gyermekeikről, hozzátartozóikról, ismerőseikről mind megemlékeznek. Ennek jelét ki pénzben, ki különböző tárgyak ajándékozásával adja. E szép szokás alkalmából a pénz sohasem tesz oly mozgalmat az év többi részében, mint a karácsonyi és újévi ünnepek alatt. Milliókra megy az az összeg, amely ilyenkor megmozdulván, helyet cserél.

E tradicionális szokásnak azt a részét, amely különböző ajándék és emléktárgyak adásában nyilvánul, nem érintjük. A pénznek ajándékozását is csak helyeselni lehet akkor, amikor azt az elsőrendű élet-szükségletek beszerzésére fordítják a megajándékozottak, sőt az sem kifogásolható, ha ilyen alkalommal egyesek a másodrendű életszükségleteket szerzik meg. Józan élvezet és szórakozás csak kellemes emléket hagy abban az iránt, aki azt okozta.

De mit látunk így az ünnepek alatt és utána? Az a tömeg, mely az utcákon hullámzott, elvégezvén misszióját, otthon, övéi körében örül, míg egy más része, éppen a népek az az osztálya, a melyről a nagyközönség csengő ércpénzben szokott megemlékezni, zsufolásig tölti meg a vendéglőket, kávéházakat és különböző mulatóhelyeket. Ismételjük, nem akarunk a józan szórakozás, mulatságok — pld. egy tanulságos színelőadás — ellen szólni, de igenis határozottan el kell ítélni a mulatságnak azt az alakját,

amely a féktelen tobzódásban, az utolsó fillérnek is a korcsában való elköltésében nyilvánul.

E bajon a népek nevelésével, gondolkodásának helyes irányba való terelésével lehetne segíteni. E cél érdekében a nép szívéhez kell hatolni, annak érzelmi világába be kell plántálni, meg kell vele ismertetni mindama instituciókat, amelyek tulajdonképpen ő érte vannak. Ezek egyike a postatakarékpénztár, amelynek ismertetésére és figyelembe vételére talán sohasem mutatkozik kinálkozóbb alkalom a közeledő ünnepeknél. Abból a pénzáramlatból, amely a nép között megindul, ha csak egy tízedrésnyit lehetne ezen intézet felé terelni, kétszeresen szolgálna az ügyet, mert amíg a pénzt megőrizné és így az egyesek érdekét mozdítaná elő, amellet a nemzeti vagyonosodásnak is tenne szolgálatot.

Ez az intézet, — a postatakarékpénztár — mely módot nyújt arra, hogy a fiu katonai szolgáltról, a leány férjhez meneteléről minden nehézség nélkül lehessen gondoskodni, ugyanakkor csak a közönségen mulik, hogy ezen kedvező feltételeket a maga érdekében alkalom szerint kedvezően kihasználhatja. Ha a szülők, rokonok gyermekeiket oly betétkönyvecskével ajándékoznak meg, amely az érintett feltételeket tartalmazná, a gyermek amellet, hogy a takarékoságra szoknék, könyvecskéje által egy kedves emléket és azonkívül jövőjéről való gondoskodását is nyerné.

Az ipari munkások, ifju tanoncok ugyanezen, sőt tovább menve a meghatározott összes és kikötött idő feltétele mellett ajándékpénzeiket, ha postatakarékpénztárba teszik, szintén biztosítják jövőjüket és további boldogulásukat. Megszokják a takarékoságot és így amidőn önmaguknak használnak, egyúttal hasznos

tagjaivá lesznek saját társadalmi osztályuknak is.

A postatakarékpénztár, amely a maga nemében egyetlen ilyenmü szociálpolitikai intézmény az országban, mindenképpen megérdemli a pártolást és azt, hogy a társadalom a nép minden rétegében minél ismertebbé, népszerűbbé legyen.

Külföldön. Ausztriában, Hollandiában, Franciaországban milliárdokra megy az az összeg, amelyet a hasonintézetek a nép filléreiből összegyűjtöttek. Hazánk sem marad az utolsó helyen, amennyiben betétállománya immár a százmillió felé közeledik.

Sokan a kamatlábat keveslik és éppen e panaszt fogja ellensúlyozni a különböző feltételek mellett letett betétnek a 3 százaléknál 0.6-del magasabb kamatlába, továbbá a részjáradéknak 4 százalékkal való kamatoztatása.

A postatakarékpénztár ugyanis éppen a jövő év január hó 1-ével részjáradék-üzlete révén lehetővé fogja tenni az állami járadék vásárlását már oly felek részére is, akik legalább 25 kor. névértékű járadék vételárával rendelkeznek. Tekintve, hogy a járadék a mostani árfolyam szerint névértékén jóval alul van, a ráfordított pénz még 4 százaléknál is magasabb kamatot fog hozni.

A közönségen áll tehát már most, hogy ezen intézmény révén, amely kizárólag az ő érdekében létesített, megismékedjék a takarékosággal és ezáltal ugy az egyeseknek, mint azok hozzátartozóinak jövő megélhetését biztosítva, könnyítse meg az élet terheit.

Legyen a szeretet ünnepe a takarékoságnak is ünnepe s akkor igazi nagy ünnepnapokban lesz része az emberiségnek.

A „TORONTÁL” tárcája.

Szentgyörgyi István.

(A „Torontál” eredeti tárcája.)

— Egy torontáli művész sikere —

Mint ismeretes, a mostani budapesti nemzetközi műtárlaton általános feltűnést keltettek a torontáli származású Szentgyörgyi István kiállított művei, amelyek olyan hatást tettek, hogy az ítélő-bizottság a tárlat egyik legnagyobb díjával tüntette ki a művészt „Panasz” című szobráért.

Azt hiszem, hogy mikor vármegyénk egyik fiának sok küzdelem után elért ilyen kitüntetéséről van szó, nem lesz érdektelen, ha én, mint a fiatal művész egykori tanítója egyetmást elmondok most fölött mint művészükről, annál is inkább, mert pályafutása érdekes és tanulságos.

Szentgyörgyi István fia a még jelenleg is Bégaszentgyörgyön élő Schreiner István cipész-mesternek. A fiu, ki csak néhány évvel ezelőtt magyarosította meg nevét, egy évig a helybeli gimnáziumot is látogatta, de mivel apja üzlete a beözönlő külföldi gyári portéka következtében rosszabbul kezdett menni s nagy családjának főtartása is súlyos gondot okozott, nem merte

tovább taníttatni a fiut, hanem odaültette a pangli mellé, hogy tanulja meg az ő mesterségét. Csak-hogy ez sehoggy sem tetszett a fiúnak s ha csak tehette, a munkától félrehuzta magát s inkább rajzolgatott. Apja emiatt többször panaszkodott nekem, mire rábeszéltem őt arra, hogy adja be fiát az éppen akkor megnyílt szegedi fa- és fémpári iskolába, ahol sikerült is a fiut ösztöndíjas helyre fölvétni. Az ipari iskola elvégzése után, hogy világot lásson, kiment Svájcba, ahol vagy egy évig kőfaragással kereste kenyerét.

Amellet azonban folyton magasabb ideálja lebegett előtte: egészen a művészetnek szentelni magát. Ugy látta azonban, hogy még nagyon kezdetlegesek az ő tanulmányai, ezért hazajött s sikerült dr. Pap Géza volt országgyűlési képviselő közbenjárására fölvétni magát a budapesti iparrűvészeti iskolába. Mikor pedig ezt is elvégezte, jó emberek anyagi támogatása mellett kiment Brüsszelbe, ahol Van der Stappen, a híres belga szobrász mellé került. Nyomorogva, koplalva, szegény szülei és egy orosz gazdag ember némi segélyezése mellett kintartott itt néhány évig, mignem a mult esztendőben sikerült neki a brüsszeli akadémia két első díját megnyernie. Most már szerette volna magát önállósítani, de ehhez már meg'nt hiányzott a pénz.

Szülei látogatására hazajöven, bemutattam

őt Botka Béla főispánnak, Jankó Ágoston alispánnak és dr. Vinczevidy Ernő megyei főjegyzőnek, mint a vármegye kulturális vezérébereknek s az ő hathatós támogatásuk mellett Torontál-vármegye törvényhatósági bizottsága nagylelkűen megszavazott neki a megyei kultur-alapból 1200 koronát. Ezzel aztán visszament Brüsszelbe tovább tanulni s dolgozni, minek eredményeül ime, bemutatta a budapesti műcsarnokban rendezett kiállítás egyik remekét, melyet a zsüri a Röck-féle 2000 koronás díjjal tüntetett ki.

Hogy milyen kiváló művész Szentgyörgyi, annak bizonyosságul ideiktatom rövid kivonatban két elsőrendű hazai műkritikusunk, Malonyai Dezső és Ruttkay-Rothauser Miksa Szentgyörgyi művére vonatkozó bírálatát.

Előbbi a „Budapesti Hírlap”-ban következőleg nyilatkozik:

„Szentgyörgyi (A panasz. Szenvedély.) is hatalmas készséggel indul a legnagyobbak nyomán. Művészetének mesterségét szinte teljesen tudja már, úgy, ahogy azt igazán hivatottak tudták tanuló-éveikben. Meg'epő őszintesége, egyszerűsége, józansága és mértéktartása. Nyugtalanítóan jól lát, tudja mintázni híven, amit látott s meg tud maradni azon a veszedelmes határon, amelyen túl a természetlenség visszatetsző lenne már. Kapkodásnak, hatás-

Nagy karácsonyi ocassio-vásár.

Nagy karácsonyi ocassio-vásár.

PETRY JAKAB NAGYBECSKEREK

Az idény előrehaladottsága miatt dusan felszerelt raktáramat

női, férfi és gyermekruha, valamint mindennemű szőrmeáru-különlegességeket
mesésen olcsó, leszállított árak mellett

adck el, miért is mindenkinek jól felfogott érdekében ajánlom, hogy szükségletét nálam szerezzze be.

KITŰNŐ MÉRTEK UTÁNI SZABÓSÁG.

895-x 33

NAGY RAKTÁR FÉRFI ÉS FIU KALAPOKBAN.

Dr. Valovics Gyula jubileuma.

— Negyven éve orvos. —

Nagybecskerek, december 15.

Lélekemelő szép ünnepély folyt le tegnap Nagyikindán. Dr. Valovics Gyula nagyikindai közkórházi igazgató-főorvos jubileumát ünnepelték ugyanis ott a torontali orvosok, valamint a város közönsége, mely hosszú évek óta meleg szeretettel és becsüléssel körveszi a jeles orvost.

Negyvenesztendő fátadhatatlan buzgó munkásságának szolt az ünnepély s dr. Valovics Gyula méltán meg is érdemelte nemcsak mint jeles orvos, de mint ember is az ünneplést, mert hosszú pályáját az érdemek egész sorozata szegélyezi.

Az öt környező szeretet és tisztelet impozáns módon nyilvánult meg iránta a tegnapi jubileumi ünnepen s ugyartársai, mint a város közönsége nagy számmal gyülekezett köréje, hogy szeretetének és tiszteletének kifejezést adjon.

Megjelent az ünnepélyen a vármegye képviselőjében dr. Vincze Erő m. főjegyző, a torontálvármegyei orvos-egyesület elnöksége dr. Plechl Szilárd m. főorvos vezetésével, a nagybecskereki orvosok közül dr. Haidegger Lajos közkórházi igazgató-főorvos, dr. Weiterschan József városi főorvos, dr. Nónay Pál központi járásorvos, dr. Kuszing János, dr. Steiner Gyula, azonkívül eljöttek orvostársai a vármegye minden vidékéről is nagy számmal.

Nagyikindáról résztvettek az ünnepségen dr. Róth Gergely törvényszéki elnök, dr. Bogdán Zsvikó polgármester, báró Hauser Károly, Káplár Mihály plébános, kanonok, Horváth Zoltán főszolgabíró, Augustin Vilmos városi főjegyző, Szontagh Hugó és Németh Antal táblabírók, Szendrőy Gábor törvényszéki bíró, Dus Sándor városi főgyógyász, Kajtár Jenő rendőrkapitány, dr. Zsiros Lajos, dr. Szimics városi főorvos, Fekete Gyula ref. lelkész, Rosenstein főrabbi, Draxler Brunó, a kikindai tűzoltótestület élén Stolcz Adolf tűzoltóparancsnok és még számosan.

A jubiláris ünnepséget megelőző napon, vasárnap délután 4 órakor a közkórházi bizottság jelent meg testületileg a jubilans üdvözlésére, este 7 órakor pedig a kikindai dalárda tisztelegte meg lampionos szerenaddal, amely alkalommal az önkéntes torna- és tűzoltóegylet is rendezett lampionos díszfelvonulást zászlója alatt Valovicsnak, mint az egyet 31 év óta működő főorvosának.

A diszgyülés.

Hétfőn reggel érkeztek a vendégek Nagyikindára, ahol Szimics városi főorvossal élén a rendező-bizottság fogadta őket.

A vendégek és a közönség délelőtt 10 órára a városháza nagytermébe gyűltek össze, ahol a

vadászásnak, utánzásból táplálkozó zseniális-kodásnak nyoma sincs ezen a becsületes munkán, — csupa komolyság s valami olyan művészi áhitat, olyan teljes hives abban, amit cselekszik, hogy művészi áhitat fogja el a nézőt is; ez az ember korbáccsal verné ki a kufarokat a templomból.

A másik műkritikus meg a „Pester Lloyd”-ban hasonló elragadtatással méltatja a fiatal művész tehetségét, a következőket írván:

„Uj ember ez a Szentgyörgyi, akiről még sokat fognak beszélni. Olyan, aki a sikerhez fölkaplalta magát. Kispolgári emberek sarja, aki kivonult kis falujából a nagy világba, hogy megtalálhassa ideáljait. Brüsszellben maga mellé vette őt Van der Stappen, akinél azután egy mecenás észrevette s azután megadta neki a mindennapi kenyeret. Többet nem lehetett az első pillanatra elérni. Most hazaküldött egy gyönyörű leányalakot: egy gyönyörű karcu, arányos alakot oly fejjel, melynek vonásaiban a legnagyobb fájdalom nyer kifejezést. Az alak neve: „A panasz!” Mintha a fiatal művész saját legbensőbb érzelmeinek akart volna kifejezést adni. Megértették s a téli tárlathoz előreláthatólag egy jelentékeny művészpálya kezdetének emléke fog fűződni.”

A bírálónak bizonyára igazsága lesz s Torontál vármegye örömmel szemlélheti, hogy miképpen szárnyal fölébb és fölébb fényes tehetségű művészfia.

Kaufmann István.

torontálvármegyei orvosegyesület a jubilans tiszteletére diszkygyűlést tartott.

Miután dr. Plechl Szilárd elnök megnyitotta a közgyűlést, dr. Haidegger Lajos vezetésével küldöttség ment az ünnepeltért s meghívta őt a közgyűlésbe.

Az ünnepeltet hosszantartó lelkes eljenzéssel fogadták, amelynek elcsöndesültével dr. Plechl Szilárd, mint az orvosegyesület elnöke a következő szép beszédben üdvözölte a jubilánst.

T. közgyűlés! Nagybecskereken november hó 15-én tartott ülésünk határozatához képest, ma itt Nagyikindán jöttünk össze, hogy dr. Valovics Gyula főorvos urnak 40 éves orvosi működését méltányoljuk és ünnepeljük, üdvözlöm a megjelent kartárs urakat, de még nagyobb örömmel üdvözlöm azokat, kik hozzánk csatlakoztak, szeretett főjegyzőnket és Nagyikinda polgármesterét. Az ülést megnyitom. Első sorban kérem a jubilánst egy küldöttséggel körünkbe keretni, addig a gyűlést felfüggesztem. Ünnepeltünk megérkezvén, a közgyűlést szerény üdvözlő beszéddel megnyitom.

„Igen tisztelt főorvos ur! Mindnyájunknak kedves, szeretett barátja! Negyven éves orvosi működésedet jöttünk ünnepelni, oly negyven évet, mely folytonos láncolata a legkomolyabb tudományos küzdelemnek, testi és szellemi fáradtságának a közzé érdekében, ezen érényeid hatottak ellenállhatatlanul ránk és készítenek első sorban azért gratulálni, hogy jó egészségben és munkabíróknak találunk. Hogy miként végeztél és végzed emberi kötelességeidet, hivatali feladataidat, részletesen életrajzoddal is erősíteni akarom.

Itt elmondja a jubilans életrajzát, majd így folytatja:

Ezen adatok sem meritik ki érdemeidet, szóba kell, hogy jöjjön szeplőtlen jellemed, szívjoságod, melylyel nemcsak családodat, de az egész világot átkarolod, a betegekkel való atyai bánásmódot, hivatalbéli pontosságodat és fáradhatatlan buzgalmat. Dr. Valovics Gyula apostoli munkát végzett. Krisztus urunk, a hívőknek legelső orvosa, az apostolokat hatalmazta föl a betegek gyógyítására, ezeknek utódul tekintünk. Fülöp apostolról meg van írva, hogy az időben, midőn Samariában prédikált és sok beteget, nyomorékokat és hűdüllet kigyógyított, nagy vala az öröm: „Facium magnum gaudium in illa civitate.” Kedves főorvos ur, kedves barátom, te is sok-sok beteget gyógyítottál ki, a feletti örömnünkben jöttünk ide: „At faciamus magnum gaudium in civitate Nagyikinda.”

A zájós eljenzéssel fogadott beszéd után dr. Valovics Gyula a következőleg válaszolt: Milyen tisztelt főorvos ur, kedves kartársak, barátaim!

Milyen meghajlok előttetek és meghatva, hálás szívvel mondom köszönetet ezen ovációért, melylyel érdemen felül kitüntetni s ezen napom fényét emelni kegyeskedtetek. Kettős értéke van előttem kartársi ragaszkodást ezen tanujelenek, mert nem lehet becsesebb valami, hosszas küzdes után, nem lehet vigasztalóbb, nem megnyugtatóbb, mintha látjuk, hogy azok, kik velünk küzdenek, egy közös és nemes cél szolgálatában velünk fáradoznak, hogy pálya-, mondhatnám bajtársaink méltatják munkásságunkat. Hiszen senki más a világon nem képes kellőleg felfogni az orvos, a nagyközönség legnagyobb részének mindennemű előítéletével folyton küzdő orvos munkásságát, nehéz fáradozások és izgalmaikkal telt napjait átérzeni, súlyos helyzetét megérteni és méltányolni, mint az, aki vele egy sorsban részesül: — ismét csak az orvos!

Ti gratuláltok nekem, hogy elértem Isten jóvoltából a mai napot, melyen a hosszú, nem éppen puha szőnyeggel borított uton egy pillanatra megállva, visszatekintetek a felettem lezajlott 40 év, orvosi év fáradozomaira. S ha meggondolom, hogy nem kevesebb, mint tizenötötfeleztet meghaladó nap s ugyanannyi éj terhei vannak mögöttem orvosi munkásságomból, mely nem volt egyéb, mint kötelességjeljesítés szakadatlan láncolata: ha ezt meggondolom, akkor tudom csak teljes mérvében felfogni mély értelmét szerencsekívánatoknak és áldom Istenemet, hálát adok a gondviselésnek szívem teljes alázatával, hogy tulségített ezen tenger idő ezer bajain, ezer küzdelmeim.

Az orvos, fáradság- és felelősségteljes munkásságának igen sok bírálója akad. Itél fölöttem boldog boldogtalan, mindenki a maga módja szerint, nem egyszer határozott rosszakarattal, másszor, vesztesége folytán elkeseredve, kevésbé beszámíthatólag, minden esetben kellő alap nélkül a helyes ítélőhozatalra. Csak két kompetens bírót ismerek s fogadok el az orvos ténykedése fölötti bíráskodásra. Az első és legfőbb forum:

az orvos lelkiismerete maga; a második: elfogulatlan, avagy esetleg potencirozott mértékben egy orvostestület. Midőn 40 éves orvosi működésem betöltésének alkalmából ez ünnepélyvel megünnepelteti kegyeskedett Torontálvármegyei orvosegyesülete, itél is fölöttem, megvallom elnéző kegyes jóakarattal, de oly felemelő módon, hogy okom van ezen ítéletére büszke öntudattal tekinthetni, életem egész folyamán át.

Boldoggá tettetek, kedves kartársak, édes barátim: áldjon meg benneteket az Isten érte.

Hosszas eljenzés hangzott föl a jubilans válaszára, majd azután dr. Vincze Erő m. főjegyző Torontálvármegye törvényhatósága nevében fordult az ünnepeltet s meleg szívvel, lendületes szavakkal köszöntötte őt.

Beszédét azzal kezdte, hogy szerencsésnek érzi magát, hogy neki, Kikinda szülöttének, aki legújabb kora óta tanulta tisztelni, szeretni, becsülni Valovicsot, jutott az a megünnepelt feladat, hogy Torontálvármegye hálás elismerését kifejezze s üdvözlését átadja. S ez az üdvözlés nem formális. A törvényhatóság egyetemére való hivatkozás nem átvitt értelemben történik. Mert aki hallotta e hó 10-én a vármegye székházában igen nagy számban egybegyűlt törvényhatósági bizottsági tagok egyhangú lelkes eljenzését, amelylyel az alispán azon javaslatára kimondották, hogy dr. Valovics Gyulát s egy másik érdemes kartársát üdvözölni kívánják, hogy érdemeiket jegyzőkönyvben megörökítsék, aki ezt hallotta, az meggyőződhetett arról, hogy a törvényhatóság szíve szerint nyilatkozott meg Méltányolni kívánta ezzel egy becsületes munkában, közhasznú tevékenységben, emberbaráti buzgólkodásban eltöltött pályá érdemeit és sikereit. De köszönetének és hálájának akart kifejezést adni azokért a nevezetes szolgálatokért, melyeket dr. Valovics Gyula a törvényhatóságnak mint járási orvos, mint th. m. főorvos, mint a helybeli törvényhatósági közkórház igazgatója szerzett. De nemcsak itt, az itteni kórház szervezése körül, de már vármegyei kórház felállításakor is, önzetlen készséggel mindig a törvényhatóság rendelkezésére bocsátotta tudásának, gyakorlati érzékének, szervező képességének, tapasztalatainak kincsét. De ezen ünnep alkalmával meg akarta hajtani e vármegye közönsége elismerésének zászlaját azon egész nevezetes kar előtt, mely annyi félreértés és félreismerés, annyi nehézség s méltánytalanság között folytatja nemes hivatását. És ha valamely hatóság, egy közgazgatási az, amely legközelebből érzi, mennyi minden függ az ő orvosainak lelkiismeretességétől. Hála Istennek, elmúltak azon idők, a mikor a hatósági orvos ötödik kerék volt. Egyik legfontosabb, legelőkelőbb szerve az a közgazgatásnak. A pars prototo elve talán fényesebben ritkán alkalmazható, mint a jelen esetben. Együttal ezt az elvet akarta kifejezésre juttatni a vármegye, amikor örömmel ragadta meg az alkalmat, hogy az egész orvosi kart és közötté egyik diszükét méltányolja s ünnepelje.

A főjegyző szép üdvözlésére szintén lelkes eljenzés zuggott föl, melynek elhangzásával dr. Valovics Gyula a következőleg válaszolt: Milyen tisztelt főjegyző ur, szeretett kedves barátom!

Midőn most, orvosi működésem 40-ik évét betöltve, felsőbbésem, a törvényhatóság nevében felette kitüntetőleg, oly szép és igen hízegő szavakkal üdvözölni szives voltál: végtelen hálára érzem lekötölvén magamat s köszönöm, szívem mélyéből köszönöm, érdemen felül kitüntetésemet. Lekötölvén szép beszéded fonalan szives voltál némi érdemeimről megemlékezni; engedd, hogy üdvözlő szavaid ezen részére röviden reflektáljak. Minden ember, amidőn születik, kétségtelen jogai mellett, kötelességeket is hoz magával e világra, kötelességeket önmaga, kötelességeket a társadalom irányában. Hogy ezen kötelességeink miként felel meg, hogyan tölti be a helyet, melyet elfoglal: attól függ értéke is az embernek.

A mai világban, midőn oly könnyen szeretnek élni az emberek, midőn a céltudatos, komoly munka hovatovább kevesebb híveket számlál: érdemnek szokás tekinteni azt is, ha valaki születése alkalmával magával hozott adósságát törleszti: ha kötettségét teljesíti. Midőn annak idején főispán ur ő méltóságának kitüntető bizalma a helybeli közkórház élére állított: kötelességeket vállaltam, merészen, de teljes bizalommal a jövő iránt. S amidőn látom, hogy e kórház tulajdonosa, a törvényhatóság képviselőjében üdvözlő szavaira méltasz, felderül lelkem, mert biztosítékát szemlélem ebben annak, hogy méltató lesz munkásságom s ebből következtetem azt, hogy annak, amire vállalkoztam, megfeleltem, hogy híven teljesítettem kötelességemet. Ennek boldogító érzetében mind-

Kedves gyermekek, figyeljétek ide szépen,
Hallgassátok, mit susognak épen:
A „Benó Testvérek” játékraktára Becskereken föl van szerelve dusan,
Megtékinthető ott minden, siessetek el gyorsan
S mondjátok meg nekik, mit kíván szívetek,
Majd a Jézuskával elküldik azt néktek!

azonáltal át vagyok hatva tudatától annak, hogy csak úgy és azért tölthetem be helyemet eredményesen, mert mindig, nehéz időben is, támogatását élveztem a vármegye intézőségének abban, amit böles ítélete helyesnek, elfogadhatónak talált. Midőn tehát ezt benső megelégedéssel konstatalom, ki kell jelentenem, hogy az érdem, ha van ugyanis érdem a kötelességteljesítésben, nem egészen az enyém, hanem nagyrésztben a vármegye intézőségének az érdeme, mert gyenge az ember egymagában és semmi, ha nem istápolják tettel és tanácssal, jóakarattal és buzdítással a jók, a hivatottak. Az eredményes munka dicsősége a vármegye intézőségéé tehát és első sorban ezen intézőségnek köszönem, ha abból egy dicsőség reám is eshetett. Hála a mindenkori támogatásért és jóakarattal, mely boldoggá tett, büszkeséggel töltött el s kérem, hogy ennek birtokában engem továbbra is meghagyni kegyeskedjenek. (Zajos éljenzés.)

Ezzel azután a diszközgyűlés véget ért, a jubiláns lakására vonult, ahol a küldöttségek és jóbarátok nagy sora róttá le tiszteletét dr. Valovics Gyula iránt.

Itt tisztelegtek nála a kórházi tisztviselők és alkalmazottak is, akiknek nevében Obrincsik Frigyes gondnok és Paul János kórházi ellenőr üdvözölték s Ottava Ida vöröskeresztes néne gyönyörű csokrot nyújtott át neki „Szeretett főnökünknek — a kórházi tisztviselők és alkalmazottak” című feliratos szalaggal, amire a főorvos meghatottan mondott köszönetet.

A lakoma.

Délben egy órákor a Nemzeti Szállóban díszebéd volt a jubiláns tiszteletére, a melyen nagyszámu vendégsereg vett részt.

Az első felköszöntőt dr. Plechl Szilárd mondotta az ünnepelte, majd utána Bogdán Zsivkó dr. főgármester, Roth Gergely törvényszéki elnök köszöntötték föl. Fekete Gyula ref. lelkész a vármegye törvényhatóságát és annak képviselőjét, dr. Vinczehidé Ernőt üdvözölte és köszöntötte, Müller járásorvos Plechl Szilárdra üritette poharát, majd Rosenstein főorvos, Somogyi basahidi orvos, Dus Sándor városi főgyógyász ismét a jubilánst ünnepelték felköszöntőikben.

Az ebéd alatt, amelyen még számos felköszöntő hangzott el, fölolvasták az üdvözölő sürgönyöket és leveleket, amelyek között volt Botka Béla főispán, Jankó Agoston alispán, Rakodczay volt horvát bán, a zágrábi hétszemélyes tábla elnökének, Svarzer Ottó, Kéty Károly, Navratil Imre, Dollinger Gyula, Moravcsik és Ludvik Endre egyetemi tanárok üdvözlete is s azonkívül még a jubiláns számos orvostársának köszöntése.

Az ünneplő társaság a késő délutáni órákig maradt együtt s azután a főemelő szép ünnep emlékével szétoszlott a vendégsereg, amely méltóan róttá le tiszteletét egy érdemes, jeles orvos és ember iránt.

HIREK.

— **Személyi hir.** Botka Béla főispán tegnap este hivatalos ügyben Budapestre utazott.

— **Küldöttség az alispánnál.** A bókai birtokosok ma délelőtt dr. Anna Ernő vezetésével küldöttségileg tisztelegtek Jankó Agoston alispánnál, előadván neki az új közlegelő ügyében felmerült többrendbeli panaszait. Az alispán a küldöttséget szívesen fogadta és megígérte a bókaiaknak, hogy ügyüket behatóan meg fogja vizsgálni s minden lehető megtesz, hogy a panaszos ügy közmegelégedésre rendeztessek.

— **A trónörökös a délvidéken.** Mint Szegedről jelentik, Ferencz Ferdinánd főherceg trónörökös pár napi tartózkodásra Pallavicini Sándor Szeged melletti birtokára érkezett. Pusztaszer környékén három-négy napig tartó vadászatot vesz részt a trónörökös, akit magyaros vendégszeretettel, megillető tisztelettel és hódolattal fogadnak a pusztaszeri kastélyban. A történelmi nevezetességű pusztaszeri sikra nyílnak ablakai a kastély termének, amely a főherceg dolgozószobájának van berendezve. Ferencz Ferdinánd trónörökös vasárnap éjjel érkezett udvari különvonaton Kistelek állomásra. A főherceg itt nem szállott ki, hanem hálókocsiban töltötte az éjszakáját. Hétfőn kora reggel indult a trónörökös Brunnskirch báró hadsegéde kíséretében Sövényházára, ahol a vadászatra összegyűlt főurak és mágnáshölgyek és a község lakossága nagy lelkesedéssel és hódolattal fogadták. Sövényháza község előjárósága küldöttség által üdvözölte a trónörökösöt. Piti István jegyző a község lakosságának nevében üdvözölte a trónörökösöt, aki a küldöttség szónokával és Szojka Kornél községi bíróval barátságosan kezelt szorított és több kérdést intézett hozzájuk. A trónörökös reggel hét órákor érkezett Sövényházára és kilenc órákor már megindult a vadász-társaság a vadászterületre. A trónörökös társaságában voltak: Ditrichstein herceg, Lich-

tenstein herceg s felesége, Potstacky gróf és neje, Eszterházy Méric gróf, Brunnskirch báró, adjutáns, Széchenyi Péter gróf és felesége, Teck herceg és a vendéglátó gazdák, Pallavicini Sándor és Alfonz örgrófok. A hétfői vadászat délután ért véget. Este a pusztaszeri kastélyban fényes ebéd volt, amelyen résztvesz a vadász-társaság valamennyi tagja.

— **Ibolya-est.** A nagybecskereki izraelita nőegylet választmánya folyó hó 14-én tartott ülésében egyhangulag elhatározta, hogy az egylet pénztára javára 1909. évi január hó 16-án a Lloyd-társulat összes helyiségében „Ibolya-est”-et rendez.

— **Halálozások.** Sulyos csapás érte Mátyás Jenő nagybecskereki közközházi gondnokot, a mennyeiben Zoltán nevű 19 éves fia az éjjel 2 órákor meghalt. Az elhunyt fiatal embert holnap délután temetik el.

Vettük a következő gyászjelentést: Alulírottak úgy a saját, valamint az összes rokonság nevében fájdalomtól megtelt szívvel tudatják a felejtethetetlen feleség, illetve anya és rokon Fischl, szül. Eisler Julianna f. hó 14-én 68-ik évében hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogult hült teteme december hó 15-én délután 2 órákor fog a helybeli izr. temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Áldás és béke hamvára! Fischl Friedman férje, Fischl Jakab, Fischl Karolin férj. Pollak gyermekei. Pollak Zsigmond veje. Özv. Kutterer Katalin, özv. Littman Hermin szül. Eisler mint testvérei. Pollak Lacika unokája.

— **A boszniai katonáink karácsonya.** A Boszniában levő katonáink javára holnapután, csütörtökön rendezendő hangverseny iránt város-szerte rendkívül nagy az érdeklődés, úgy, hogy már az összes jegyek elkeltek. A rendező-bizottság mindazonáltal kéri a közönséget, hogy azokat, akik a színházba nem kaptak jegyet, a legnagyobb szíveséggel látja az előadás után a kaszinóban rendezendő estélyen úgy a kaszinói tagokat, mint Nagybecskerek város közönségét.

Itt említjük meg, hogy Angner István János, nagyikindai kereskedő, a 29-ik gyalogezrednek volt számvevő őrmestere 100 koronát küldött Boszniában levő katonáink karácsonyfájára.

— **Karácsonyi és újévi legalkalmasabb ajándékok,** ugyszintén eredeti kínai teák, valódi angol jamaikai rum, droguák, kötszerek, likőr és rumeszeneciák, optikai s fényképezési cikkek stb. kaphatók Melkuhn Dezső drougeriájában, az „Arany csillaghoz” Nagybecskerek. Telefon 95. sz.

— **Nagy tűz Módoson.** Mint Módosról jelentik lapunknak, ott szombatról vasárnapra menő éjjel veszedelmes tűz pusztított. A község-háza pincéjében felhalmozott mintegy száz öl fa ugyanis ismeretlen okból kigyuladt s a tűz oly rohamosan terjedt, hogy az egész épületet a megsemmisítéssel fenyegette. A módosi tűzoltóság azonnal kivonult a veszedelem színhelyére, de minden igyekezetük mellett sem sikerült a tüzet lokalizálni, mert a lángok átcsaptak a szomszédos Zsivkovics Samu-féle magtárra, amely szintén kigyuladt. A tűz éjjel 11 órákor keletkezett s néhány óra múlva már annyira terjedt, hogy a temesvári tűzoltóságtól kellett segílyt kérni, amely azonnal el is indult Módosra s megfeszített, egyesült munkával sikerült csak a tűz továbbterjedését megakadályozni, azonban a magtár egy része ekkor már leégett. A község-háza pincéjében 60 m. tűzifa égett el, magában az épületben azonban szerencsére nem esett baj s így az összes kár itt mintegy 1000 korona, míg Zsivkovics 1200 korona kárt szenvedett. A tűz keletkezésének okát nem sikerült pontosan megállapítani, állítólag azonban a kéménytisztító-nyílásból eredt a tűz. Több lapnak az a híradása, mintha a tűz alkalmával több módosi tűzoltó sulyosan megsebesült volna, nem felel meg a valóságnak, mert sebesülés egyáltalában nem történt.

TÁVIRATOK

Országgyűlés.

Budapest, dec. 15. (A „Torontál” ered. távirata.) Az appropriáció vitája most nap-nap után hoz valami érdekességét s az unalmasságot, amelylyel a vita megindult, a parlamenti életnek színes és tarka hullámmása váltotta fel. A miniszterelnök tegnapi beszédére ma Polónyi nyilatkozott igen szenvedélyesen, utána pedig nyomban Apponyi felelt le Polónyinak. Egyebekben pedig az appropriációt ma általánosságban elfogadták s most részletei felett folyik a vita.

Az ülésen Justh Gyula elnököl s a kormány részéről Wekerle Sándor, Apponyi Albert gróf, Günther Antal és Josipovics Imre van jelen.

Az elnöki előterjesztések után folytatják az appropriációs vitát s miután az általános részhez több felszólaló nincsen, a javaslatot általánosságban elfogadják.

A részleteknél először Gaál Gaszton szól fel, aki azt mondja, hogy ő mult-kori beszédében nem Wekerlét támadta, hanem a függetlenségi pártot bírálta. Ma is hangoztatja, hogy mikor a függetlenségi párt a kormányzás alapja, akkor a függetlenségi pártot ugratni nem szabad.

Most Polónyi Géza válaszol a miniszterelnök tegnapi beszédére s azt mondja, hogy mindaz nem igaz, amit Wekerle állt, annyira, hogy még az ellenkezője sem igaz. (Derűtség.) Tovább cáfolni igyekezik a miniszterelnök állításait, és azt mondja, hogy az osztrákok be akarják csempészni a pragmatika szankciót Boszniába és Herzegovinába is és ebben a magyar kormány támogatja őket. Szól aztán a fuzióról, amelyet szívesen titkos célokért akarnak csak megcsinálni s azért ő mindent el fog követni, hogy a fuziót megheiusítsa.

Polónyi után Apponyi Albert gróf kultuszminiszter szólal fel s engedelmet kér, hogy a tárgytól elterhessen. Apponyi beszédében Polónyi teleplezéseivel foglalkozik s konstatalja, hogy Polónyinak csak pusztán az a célja, hogy a mai helyzetet felforgassa. Elismeri, hogy Polónyinak vannak érdemei a függetlenségi párt körül, de Wekerle érdemei is nagyok. A király a kormányt a paktum alapján bizta meg a kormányzással. Ebben szó van az általános választói jogról, de nem az egyenlőről. A létszámemelés a függő katonai kérdések megoldása nélkül nem történhetik meg. (Itt Justh Gyula elhagyja az elnöki széket s az elnöklést Náva y veszi át.) Szól azután Apponyi az önálló bankról s kijelenti, hogy azt a nemzetnek joga van létesíteni. (Taps.)

Justh Gyula: A nemzeti bankból nem engedünk! (Éljenzés és taps.)

Apponyi Albert gróf szól még az annexióról s hangoztatja, hogy az nem az öszsbirodalmi egységet szolgálja. Végül visszautasítja a felhozott vádakot

Ezután Polónyi Géza, Gaál Gaszton és Nagy Dezső félreértett szavaiat magyarázzák. Végül Farkasházy Zsigmond szól az appropriációhoz, amelyet nem fogad el.

A közös hadügyminiszter a királynál.

Budapest, dec. 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, a király tegnap a közös hadügyminisztert hosszabb magánkihallgatáson fogadta.

A miniszterelnök és a házelnök tanácskozásai.

Budapest, dec. 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Wekerle Sándor miniszterelnök ma reggel a képviselőházban az ülés előtt felkereste Justh Gyula házelnököt s hosszabb ideig tanácskozott vele. Hogy miről szólt a tanácskozás, arról még eddig nem szivárgott ki semmifele hir.

A bankkérdés.

Budapest, dec. 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint politikai körökben beszélnek, a kormány a bankkérdés megoldását állítólag valami formulával 1917-éig akarja halasztani, úgy azonban, hogy ez a formula kielégíthetné a függetlenségi pártot, s hogy a bankkérdés nem szolgálhatna a fuzió akadályául.

Lukács László volt pénzügyminisztert egy újságíró megkérdezte a bankkérdésben támadt bonyodalom felől. Lukács László kijelentette, hogy nem hisz a bonyodalom komolyságában s a függetlenségi párt úgy mint máskor, ezuttal is még meggondolja magát.

A balkáni események.

Budapest, dec. 15. (A „Torontál” eredeti táv.) Konstantinápolyból sürgönyzik: A legutóbbi török minisztertanácsban elhatározták, hogy szigorú rendszabályokat léptetnek életbe, nehogy a vámhivatalok is részt vehessenek a bojkottmozgalomban.

Budapest, dec. 15. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Egy másik konstantinápolyi távirat jelenti, hogy a francia követség révén az a hír terjedt el, hogy abban a jegyzékben, melyet Pallavicini örgróf a nagyvezérnek átadott, monarchiánk 50 millió frank kárpótlást ajánlott fel Törökországnak Bosznia és Hercegovina annektálása fejében.

Budapest, dec. 15. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Londonból sürgönyzik: A „Daily Telegraph“ konstantinápolyi jelentése szerint Pallavicini örgróf értesítette vasárnap a nagyvezért Ausztria-Magyarországnak azon szándékáról, hogy hajlandó tárgyalásokba bocsájtkozni a Bosznia és Hercegovina részéről adandó anyagi kárpótlás tárgyában. Hasonló hirt közöl a „Morning Post“ is.

Határidő-üzenet.

Budapest, dec. 15. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli záratkor a következő árakat jegyezték: Buza (április 1909.) 25— — — —
Buza (októberre) 21-96 — — — —
Rozs (áprilisra) 20-54 — — — —
Rozs (októberre 1909.) 18-66 — — — —
Zab (áprilisra 1909.) 17-24 — — — —
Tengeri (áprilisra) 14-70 — — — —

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

ANGOL-KÖR.

Ama kiváló és koncentrált táplálék, amely a SCOTT-féle Emulsio-ban foglaltatik, táplálja a csontokat, s azokat keményekké és egyenesekké teszi. E szer hatása alatt a csontokat körülvevő hus egészséges és szilárd lesz.

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer segítségével — a használat — kérik figyelmébe venni.

Az általános egészség a SCOTT-féle Emulsio

hatása alatt rohamosan javul és az angolkóros gyermekek époly rózsás és viruló arcszint kapnak, mint az egészségesek. Az orvosok állandóan ajánlják a

SCOTT-féle Emulsio

használatát.
Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fl.
Kapható minden gyógyszertárban.
830d-7.4

Nagyméltósági gróf

Karátsonyi Jenő ur

bánlakai hitbizományi uradalomban

eladásra kerül:

7 drb 2 $\frac{1}{2}$ éves magyar fajta tenyészbika,
10 drb 1 $\frac{1}{2}$ éves magyar fajta tenyészbika,
80 drb 1 éves mangolica tenyészkan.

Ugyszintén eladó

circa 400 drb 6—8 hetes szopós malac.

Bővebb felvilágosítást szívesen ad az uradalmi tisztartóság Bánlakon.

1109-31

Szerdán, december hó 16-án

NAGY TOMBOLA-ESTÉLY.

A tombola tárgyak Frank Lajos ur :: kirakataban tekinthetők meg. ::

Számos látogatást kér

NEUMANN FERENC,
szállodás.

Minden héten egy tombola-estély.

(1100-42)

MEGNYITÁSI ÉRTESETÉS.

Tisztelettel van szerencsém a n. é. közönségnek tudomására adni, hogy 1908. évi december hó 16-án a „KORONA“-szálloda

kávéházi éttermét

(a volt Lloyd helyiség)

megnyitom.

Ezen alkalommal a délvidéken jó hírnévnek örvendő s közkedvelt Mojsze Milán cigányprimás teljes zenekarával fog hangversenyezni. — A n. é. közönség szíves pártfogásáért és támogatásáért esedez

kiváló tisztelettel

STRASSER M. ÉS T.

a „Korona“-szálloda és Bártfa-fürdő főbérleje.

1111-2.1

4908. bizotts. sz.

Hirdetmény.

Az antalfalvai kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság 1908. évi december hó 4-én 12.242 sz. a. kelt végzésével kiküldött bizottság ezennel közhírré teszi, hogy Torontálvásárhely községre vonatkozólag az 1886: XXIX., 1889: XXXVIII. és az 1891: XVI. t.-cikknek értelmében szerkesztendő telekkönyvi betétek készítésének munkálata folyamatba tétetvén, a nevezett községben a helyszíni eljárás és pedig az 1891: XVI. t.-c. 9. §-a értelmében első sorban az azonosítás 1909. évi január hó 4-én és ennek befejeztével a további bizottsági eljárás fog kezdődni.

Ennélfogva felszólítanak:

1. mindazok, akik a telekjegyzőkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a bizottság előtt a kitűzött határnapon megkezdendő eljárás alatt jelenjenek meg és előterjesztéseiket igazoló okirataikat mutassák fel;

2. mindazok, akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, hogy a tulajdonjog telekkönyvi bekebelezését a kitűzött határidőig a telekkönyvi hatósághoz intézett szabályszerű beadvány útján kieszközöljék, vagy a telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okiratok alapján a telekkönyvi bejegyzés iránti kérelmeik előterjesztése végett a bizottság előtt jelenjenek meg, ha pedig telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, az átírásra az 1889: XXIX. t.-c. 15—18. §-ai és az 1889: XXXVIII. t.-c. 5., 6., 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött bizottság előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a bizottság előtt szóval elismerje és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogait ez uton nem érvényesíthetik és a bélyeg-és illeték-elengedési kedvezménytől is esznek; és

3. azok, akiknek javára tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszűnt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztést kérelmezzék, illetve, hogy törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött bizottság előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől esznek; és

4. azok, akiknek javára zálogjog, bérleti vagy haszonbérleti jog az 1869. évet megelőző elsőbbséggel van telekkönyvileg bejegyezve, hogy eme joguknak a szerkesztendő telekkönyvi betétekbe való átvitele iránt kívánságukat a jelen hirdetésnek a hivatalos lapban harmadszori közzétételétől számított 60 napon belül vagy a telekkönyvi hatóságnál bélyegtelenül beadott kérvénnyel, vagy a betétszerkesztő bizottságnál a helyszínen szóval jelentsék be, mivel ellenesetben a kérdéses jogok elévülteknek tekintetvén, azok a telekkönyvi betétekbe át nem fognak vétetni.

Kelt Antalfalván, a kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság 1908. december hó 9-én.

Kocsiss Endre,
kir. járásbíró.

1099-3.3

5669.1908. sz.

Torontálvármegye közg. bizottságától
HIRDETMEYNY.

A nagyméltósági kereskedelemügyi m. kir. miniszterium f. évi november 14-én 97723/II. 1908. sz. a. kelt rendeletével a Temesbégavölgyi vízszabályozó társulat céljaira Végszentmihály község határában elfoglalt földterületekre nézve a kisajátítási eljárást elrendelven, a tárgyalás 1909. évi január hó 26-án d. e. 10 órakor Végszentmihály községében (község-házánál) fog megtartatni.

Felhivatnak tehát az érdekelt felek, hogy fenti időre kitűzött tárgyaláson annál inkább megjelenjenek, minthogy a bizottság a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg határoz, ha az érdekelt felek közül senki sem jelenik meg.

A kisajátítási tervrajz és összeírás Végszentmihály község-házánál 15 napi közzemlére kitétetett.

Nagybecskerek, 1908. évi dec. 7-én.

1092-3.3

Botka, főispán.

RÁMPÁS

dr. Brájjer Lajos
= szőlőlőjéből.

Kapható: =
Zápolya-utca I. sz.
(a házmeztérnél).

822-x.53

Minden lőtulajdonos

csakis az általánosan használatban lévő, minden tekintetben bevált

védjegyvel ellátott

eredeti-H-sarkot

használja.

Állandóan éles! Csüléklépés kizárva!

Síkos uton az egyedüli czélszerű!

Kovácsoknál és vaskereskedőknél állandóan rakításon.

Figyelmeztetés: Csakis az eredeti-H-sarkot készítenek speciális acélból: óvakodjunk utazásuktól, melyek cseledeyebb értéki anyagból készülnének s ennélfogva használhatatlanok. Helyi ártásoknál ügyelünk a fenti védjegyre, mely minden egyes eredeti-H-sarkon látható.

1017-7.5

Eladó

18 darab 1 $\frac{3}{4}$ éves fehérszörű mangolica tenyészkan, 220 drb 3/4 éves ártány malacz, 13 drb mustra koca malacokkal, 100 darab 3/4 éves vegyes bárány, 43 koci jó lucerna széna a

Szent-lványi gazdaságban

u. p. Nagybecskerek.

1101-33